

Sisällysluettelo

1. Tarkastustoimi ja arvioinnin toteutus.....	2
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely.....	2
2. Edellisen arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi.....	3
3. VISIO ja Puumalan kunnan strategia.....	4
3.1 Saimaa-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	4
3.2 Yrittäjyys-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	4
3.3 Lapsiperheen-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja.....	5
3.4 Hyvinvointi-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	5
3.5 Laatuasumisen –painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	6
4. Hallintokunnat.....	7
5. Henkilöstö.....	7
6. Talous.....	8
7. Kokonaisarvio.....	9
8. Yhteenveto.....	9

1. TARKASTUSTOIMI JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Valtuusto on valinnut kokouksessaan, 12.6.2017 §:ssä 21 tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 1.6.2017 – 31.5.2021.

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, joista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Lautakunta on arviointivuoden ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinaiset jäsenet:

Irja Piskonen, pj.
Olavi Kietäväinen vpj.
Pirkko Ihanamäki
Sakari Niemi
Urpo Virtanen

varajäsenet:

Annukka Hämäläinen
Kaija Hannula
Riitta Söderström
Niklas Lindgren
Esko Mikkola

Tarkastuslautakunta kokoontui 13 kertaa vuoden 2018 aikana. Tehdyn suunnitelman mukaan painopistealueena oli kertomusvuonna opetus-, varhaiskasvatus-, liikunta- ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä aikuiskoulutus.

Esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa sekä arviointikertomusta valmisteltaessa, jolloin esteellinen jäsen ei ole osallistunut ko. toimielimiä koskevien asioiden valmisteluun, käsittelyyn eikä päätöksen tekoon.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet alan koulutustilaisuuksiin.

Arviointia suorittaessaan lautakunta on perehtynyt talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan, vuosikolmannesraportteihin, henkilöstöraporttiin ja tilinpäätökseen. Lautakunnan käytössä ovat olleet myös kunnanhallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset sekä lautakuntien pöytäkirjajäljennökset.

Tutustumiskäynnit ja kuullut viran- ja toimenhaltijat:

- 30.1.2018 vs. kunnanjohtaja Niina Kuvvan ja valtuuston puheenjohtaja Unto Pasasen kuulemiset
- 3.5.2018 kunnanhallituksen puheenjohtaja Harri Kautosen kuuleminen
- 25.9.2018 tekninen johtaja Kimmo Hagman kuuleminen sekä tutustuminen kirjaston toimintaan kirjastonhoitaja Karoliina Lindénin johdolla
- 27.11.2018 palvelujohtaja Anne Julinin kuuleminen.

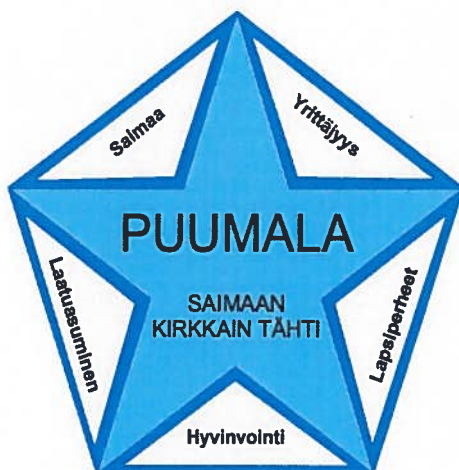
2. Edellisen arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunnan mielestä kuntastrategian mittareita on kehitettävä jatkuvasti ja mittareiden on oltava sellaisia, että niillä voidaan mitata ja joihin kunta voi itse vaikuttaa omalla toiminnallaan.

Tarkastuslautakunta on edelleen eri mieltä ESSOTE:n yhteyshenkilöstä vaikka palveluita koskevat asiat kuuluvat kunnanhallituksen vastuualueelle ja kunnanjohtaja on vastuuhenkilö. Kuntalaisilla on "korkea kynnyks" ottaa yhteyttä suoraan kunnanjohtajaan epäkohdista. Tämä ei ole tarkastuslautakunnan mielestä käytännönläheinen lähestymistapa.

Kysymyksiin on saatu vastaukset ja niihin on paneuduttu ja asioita on lähdetty kehittämään eteenpäin.

3. Visio ja Puumalan kunnan strategia

VISIO

Saaristokunta Puumala on vuonna 2025 uuden työn ja rohkeiden ratkaisujen kunta, joka on hyvinvoivien ihmisten koti Saimaalla.

Kuntalain mukaan kuntien tulee määritellä strategioiden arviointi ja seuranta. Puumalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt 23.4.2018 kuntastrategian vuosille 2018-2025.

Painopiste: Saimaa

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Satama-alueen palvelutyyli ja -kulttuuri tunnetaan ensiluokkaisuudestaan.
- Pistohiekalle rakentuu alueen erityispiirteitä kunnioittavaa hyvinvointimatkailua.
- Saimaa Geopark tunnetaan kansainvälisenä matkailualueena, johon alueen yritykset ovat toimintoineen kiinnittyneet.
- Matkailuyritysten palvelut ovat käyttäjälähtöisiä.
- Puumalassa on veteen tai vesiteknologiaan pohjautuvaa yritystoimintaa.

Sataman työntekijöiden asiakaspalvelu oli parantunut, joten vuosittain on jatkettava uusien työntekijöiden asiakaspalvelukoulutusta. He antavat veneilijöille ja muille satamaan tulijoille ensimmäisen kuvan Puumalasta.

Pistohiekan kehittäminen on ollut hidasta ja aika alkaa olla kohta ohi. Asetettu tavoite ei ole toteutunut eikä investoria ole löytynyt.

Saimaa Geopark -kohteiden opasteiden sijoittaminen on aloitettu. Kohteiden lukumäärä puuttuu ja kuinka monessa kohteessa on opastetaulut. Onko kohteiden vuokrasopimukset kunnossa maanomistajien kanssa?

Mittarina oleva ”yöpymismäärät matkailuyrityksissä” ei voi olla edelleenkaan mittarina, koska kunta ei voi vaikuttaa yöpymismääriin.

Painopiste: Yrittäjäyys

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Kunta on vahva kumppani yritysten perustamisen, kasvun ja liiketoiminnan tukemisessa.
- Suomen kauneimmat etätyömaisemat ja toimivat etätyöolosuhteet
- Matkailijat ja yritystoimijat hyödyntävät syväväylää ja meriyhteyttä.
- Uudet, eri toimialojen yritykset sijoittavat merkittävästi Puumalaan.
- Sukupolven- ja omistajanvaihdokset toteutuvat mutkattomasti.

Positiivista on, että työllisyystilanne on parantunut, kiitos siitä TOTTA-hankkeen eri osapuolille.

Miten kunta on markkinoinut etätyötiloja?

Minkälaista syväväylää käyttäviä yrittäjiä kunta etsii? Huomiotta on jäänyt yksi puumalalainen yritys, joka hyödyntää vesikuljetusta.

Määräaikaisen elinkeinokehittäjän tehtävään varattiin määräraha.

Mittarit eivät kuvaa kunnan strategiassa olevia tavoitteita eikä niiden toteutumista.

Puumala on hyväksytty UNICEF:n lapsiystävällinen kunta –malliin.

Kunta on panostanut toiselle asteelle siirtyviä nuoria ja heidän perheitään kiittävästi.

Positiivista on, että etsivään nuurityöhön saadaan valtionavustusta 78 % .

Painopiste: Hyvinvointi

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen
- Kuntalaiset ja monipaikkaiset osallistuvat kunnan palvelujen suunnitteluun.
- Kiusaamiseen puututaan välittömästi.
- Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta.
- Puumalassa on laadukkaat ja monipuoliset hyvinvointipalvelut.

Kunnan palveluja suunniteltaessa ei ole pyydetty lausuntoja esim. vanhus- ja vammaisneuvostolta.

Sairastavuusindeksistä ei ole vertailutietoa verrattuna esim. Etelä-Savon muihin kuntiin.

Kunnan on huolehdittava siitä, että kuntalaiset saavat tarvitsemansa terveys- ja sosiaalipalvelut lähipalveluna.

Seniори-ikäisten määrä on kasvanut edelleen Puumalassa. Onko aloitettu ennaltaehkäisevien kotikartoitusten toteutus?

Kunnan on huolehdittava siitä, että ESSOTE:n tuottamat lasten psykiatriset palvelut ovat lain edellyttämällä tasolla.

Kunnan Puumala –hanke ja muut liikuntapalvelut ansaitsevat kiitoksen kuntalaisten liikuttamisessa.

Kiitosta tarkastuslautakunta antaa esim. saaristoreitin, kuntoportaiden ja Norppapolun kehittämistä ja toteuttamisesta. Osa näistä hankkeista on huomioitu valtakunnallisestikin.

Tarkastuslautakunnan mielestä on myönteistä, että hankkeita on ja niitä on eri hallinnon aloilta. Niiden rahoitukseen saadaan hankerahoitusta. Hankerahoituksia kannattaa tulevaisuudessakin hakea ja hankkeita toteuttaa.

Painopiste: Laatuasuminen

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Lupa- ja kaavoitusasiat hoituvat nopeasti ja sujuvasti.
- Aanutlaatuiset tontit houkuttelevat uusia asukkaita.
- Asuinympäristöt ovat turvallisia ja yhteisöllisiä.
- Esteetön koti on helposti saatavilla.
- Laadukkaat peruspalvelut ovat lähellä.

Mittarina on edelleen myönnetty rakennusluvat. Tonttimarkkinointiin on kiinnitettävä huomiota. Tontteja on saatava kaupaksi, koska tonttivaranto näyttää pysyvän ennallaan vuodesta toiseen. Markkinoinnissa on käytettävä hyväksi Puumalan kunnan vahvuuksia.

4. HALLINTOKUNNAT

Hallintopalveluiden toimiala ja elinvoimapolvelut

Ovatko kuntalaiset saaneet kaikki tarvitsemansa palvelut, kun ESSOTE on palauttanut kunnalle 50 793 euroa?

Vaikka ESSOTE tuottaa kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut, kunnan on huolehdittava siitä, että kuntalaiset saavat perussopimuksessa sovitut lähi- ja muut palvelut. Tarkastuslautakunta on huolissaan ESSOTE:n kasvavasta lainamäärästä.

Sisäisen valvonnan raportit eivät olleet tarkastuslautakunnan käytössä. Samoin puuttuivat vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston pöytäkirjat.

Matkailupalvelut on onnistunut markkinoimaan Puumalan kuntaa monipuolisesti mm. eri julkaisuissa myös kansainvälisesti. Onko mahdollista kehittää mittareita matkailupalveluihin?

Hyvinvointipalvelujen toimiala

Tarkastuslautakunnan painopistealueena kertomusvuonna oli opetus-, varhaiskasvatus-, liikunta- ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä aikuiskoulutus.

Kunnan kulttuuripalvelut ovat monipuoliset. Ympärivuotinen elokuvatoiminta alkoi syksyllä ja on saanut hyvän vastaanoton kuntalaisten keskuudessa. Yhteistoiminta seurakunnan kanssa kesän musiikkitapahtumissa on positiivista.

Aikuiskoulutuksen tuntimäärä kasvoi edellisestä vuodesta.

Kirjaston toiminta laajentui kesällä omatoimikirjastoksi ja tämä muutos mahdollisti aukioloaikojen lisäämisen arkisin ja viikonloppuisin.

Kirjaston toteutuneet laina- ja kävijämäärät

Vuosi	Kävijämäärä	Lainamäärä
2018	12 042	18 368
2017	11 316	17 898
2016	14 256	18 520
2015	11 931	17 870
2014	11 454	19 042
2013	11 917	20 333
2012	12 710	20 626

Teknisten palvelujen toimiala

Tilintarkastaja on selonteossaan huomauttanut, että kaikki urakkasopimuksiin liittyvät asiakirjat eivät olleet saatavina. Kilpailutuksen on oltava aina avointa ja julkista sekä ilmoitettava myös avoimesti esim. lehti-ilmoituksella tulevista urakoista. Tarjousajan on oltava riittävä ja tarjoukset on pyydettävä riittävän ajoissa.

Tehdäänkö ympäristökuvakatselmus vuosittain? Tarkastuslautakunta ehdottaa, että tehtäisiin vuosikello vaalikausittain toistuville tehtäville.

Onko kunnan korjausvelka kasvanut edellisestä vuodesta?

Miksi ESSOTE:lle vuokrattujen tilojen vuokria on alennettu?

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin on edelleen kiinnitettävä huomiota. Työtehtävien jakautuminen tasapuolisesti henkilöstön kesken on tärkeää.

Tarkastuslautakunta toteaa, ettei poissa-olojen määrä ole oleellisesti lisääntynyt. Oman ammatillisen osaamisen kehittämiseen varattuja määrärahoja on jäänyt vuosittain käyttämättä. Kunta on turvannut hyvin henkilöstön ammattitaitoa ylläpitävän koulutuksen.

6. TALOUS

Kunnan edunmukaista ei ole ristiriitatilanteissa ryhtyä käräjöimään, vaan asiat on pyrittävä sopimaan eri osapuolten kesken.

Konsernin tilikauden tulos oli 1,7 milj. euroa ylijäämäinen. Kunnan lainakanta asukasta kohden oli 493 euroa. Konsernin lainamäärä asukasta kohden oli 2 391 euroa. Positiivista on, että konsernitaseessa ei ole alijäämiä.

Talouden tunnuslukuja:

Vertailukohde	Puumala	Koko maa
Lainakanta €/asukas	495	3 052
Verotulot/asukas	4 115	4 071
Toimintakate/asukas	6 809	5 308
Konsernilainakanta €/asukas (v. 2016)	2 230	6 146

FCG:n tilastotietoa

Kuntien taloudellisia tunnuslukuja vuosilta 2017 ja 2018

	Asukas- luku	Toimintakate, €/as.		Vuosikate %:a		Tilikauden tulos,€/as.		Toiminnan ja investointien rahavirta, €/as.		Lainakanta, €/as.	
				poistoista							
		31.12. 2017	2017	2018*	2017	2018*	2017	2018*	2017	2018*	2017
Etelä-Savo	147194	-5 817	-6 010	140	60	143	-132	125	-387	3 253	3 434
Enonkoski	1 416	-6741	-6 849	126	30	266	-298	-110	-346	0	0
Heinävesi	3 455	-6 841	-6 926	Kunta	133	76	-470	503	-326	5036	5 263
Hirvensalmi	2 236	-6 299	-6 205		134	204	122	466	225	194	134
Joroinen	4 917	-5 710	-5 899	120	-74	59	-319	58	-1 417	3 652	4 197
Juva	6 334	-5 929	-6 341	122	74	114	-91	133	-470	3103	3 031
Kangasniemi	5 549	-6 230	-6 271	168	87	217	-37	171	-37	3 934	3 848
Mikkeli	54 261	-5 409	-5 662	115	34	64	-213	-57	-503	3 644	3 816
Mäntyharju	6 054	-6 035	-6 273	106	80	29	-41	426	-96	2 181	1 914
Pertunmaa	1 739	-6 457	-6 514	126	3	97	-365	-252	-147	3 848	3 928
Pieksämäki	18 220	-5 874	-6 010	184	87	263	-43	322	-473	3 398	3 759
Puumala	2 208	-6 755	-7028	384	287	783	528	675	550	737	493
Rantasalmi	3 553	-6 084	-6 348	251	51	475	-185	318	-182	2 966	3 117
Savonlinna	34 664	-5 947	-6 083	143	66	108	-85	126	-252	3 023	3183
Sulkava	2 588	-6 897	-7 064	623	159	789	160	697	-318	1945	1707

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan

Yksittäisten kuntien vuoden 2018 luvut voivat muuttua vielä paljonkin, koska esimerkiksi kaikkia sairaanhoitopiirien laskuja ei välttämättä ole vielä tiedossa. Myös vuoden 2017 tiedot on suhteutettu asukaslukuun 31.12.2017, koska vuoden 2018 väestötietoja ei ole vielä käytettävissä.

7. KOKONAISARVIO

Mittarien laadinnassa on kehitettävää, varsinkin kuntastrategian mittarit olivat "heppoiset". Toimenpiteet tulee olla myös mitattavissa sekä tieto siitä millä toimenpiteillä päästään tavoitteisiin. Tulevaisuudessa tulee strategiaan tavoitteisiin ja mittareihin kiinnittää erityistä huomiota.

Strategian kytkeytyminen talousarvion tavoitteisiin ei täysin selviä talousarviossa ja tilinpäätöksessä. Tavoitteiden asettamisessa olisi jatkossa syytä huomioida aina strategiaan liittyminen.

Talousarvion ja tilinpäätöksen vertailukelpoisuus on parantunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Onko kylätuvan toiminta oikeassa paikassa? Kuntalaisilta on tullut paljon negatiivista palautetta. Sinituvan tuotteiden myynti kylätuvan yhteydessä on laskenut ja asiakkaat eivät löydä paikalle.

Tiestön kunnossapidon pitäminen agendalla on tärkeää. Pyöräilyreitit tiestön huono kunto huolestuttaa.

Kunnanhallituksen myöntämien avustusten jakoperusteet ovat epäselvät – ne on tarkastuslautakunnan mielestä laitettava kuntoon.

Mitä kuuluu Keskustie 10:n hankkeelle?

Kulunut tilikausi oli kuntastrategian ensimmäinen ja strategiaa on ryhdytty toteuttamaan.

Kunnan positiivista imagoa ja mainetta on pidettävä yllä, esimerkkinä nettomuuttovoitto.

Riittävä ja monipuolinen tiedottaminen tulevista tapahtumista useaan kertaan vaikka pienimuotoisesti on tärkeää.

Kokonaisarviona tarkastuslautakunta toteaa, että kuluneen tilikauden aikana kunnan taloutta oli hoidettu hyvin ja tulos oli ylijäämäinen.

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta kiittää toimialojen viranhaltijoita osallistumisesta arviointiselvitysten valmisteluun ja toteutukseen. Kiitämme myös luottamushenkilöitä, kunnan johtoa ja tilintarkastajia hyvästä yhteistyöstä vuodelta 2018.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2018 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja toivoo, että edellä mainitut asiat tulevat huomioituiksi.

Tilintarkastajan tarkastuskertomukseen ja edellä olevaan viitaten tarkastuslautakunta katsoo, että Puumalan kunnan taloutta on hoidettu valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilintarkastajan lausunnon mukaisesti.

Puumalassa 27.5. 2019

Irja Piskonen

Olavi Kietäväinen

Pirkko Ihanamäki

Sakari Niemi

Urpo Virtanen